

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheista ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista”

COM(2011) 895 final – 2011/0439 COD

”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi julkisista hankinnoista”

COM(2011) 896 final – 2011/0438 COD

ja ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi käyttöoikeussopimusten tekemisestä”

COM(2011) 897 final – 2011/0437 COD

(2012/C 191/16)

Esittelijä: **Miguel Ángel CABRA DE LUNA**

Euroopan parlamentti päätti 19. tammikuuta 2012 ja neuvosto 10. helmikuuta 2012 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan, 62 artiklan ja 114 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista

COM(2011) 895 final – 2011/0439 COD.

Euroopan parlamentti päätti 17. tammikuuta 2012 ja neuvosto 10. helmikuuta 2012 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan, 62 artiklan ja 114 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi julkisista hankinnoista

COM(2011) 896 final – 2011/0438 COD.

Euroopan parlamentti päätti 17. tammikuuta 2012 ja neuvosto 10. helmikuuta 2012 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan, 62 artiklan ja 114 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi käyttöoikeussopimusten tekemisestä

COM(2011) 897 final – 2011/0437 COD.

Asian valmistelusta vastannut ”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 17. huhtikuuta 2012.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 25.–26. huhtikuuta 2012 pitämässään 480. täysistunnossa (huhtikuun 26. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 179 ääntä puolesta ja 33 vastaan 12:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Julkisia hankintoja koskevien direktiivien tarkistaminen on osa yleistä ohjelmaa, jonka tavoitteena on Euroopan unionin hankintajärjestelmän laajamittainen uudistus. Uudistus koskee sekä yleisiä julkisia hankintoja että vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankintoja. Toimenpiteisiin sisältyy myös uusi direktiiviehdotus käyttöoikeussopimuksista, joita on toistaiseksi säännelty vain osittain Euroopan unionin tasolla.

1.2 Asiakokonaisuuteen INT/570 sisältyvä ETSK:n lausunto aiheesta ”Vihreä kirja EU:n julkisten hankintojen politiikan

uudistamisesta – Kohti tehokkaampia eurooppalaisia hankinta-markkinoita” sai jäsenien lähes yksimielisen tuen, kuten äänestystulos osoittaa, minkä vuoksi komitean on noudatettava samoja periaatteita ja näkemyksiä nyt käsillä olevassa lausunnossa. Laajan yksimielisyyden pitäminen lähtökohtana ei kuitenkaan estä sitä, että tässä lausunnossa periaatteita ja näkemyksiä kehitetään nyt käsiteltävinä olevien konkreettisten lainsäädäntöehtotusten perusteella.

1.3 ETSK korostaa Eurooppa 2020 -strategian innovatiivisten, sosiaalisten ja ympäristöön liittyvien näkökohtien merkitystä julkisten hankintojen kannalta.

1.4 Komitea puoltaa mm. laadun ja innovaatioiden edistämistä julkisissa hankinnoissa, tarpeettoman byrokratian vähentämistä, ympäristöä koskevien ja sosiaalisten näkökohtien sisällyttämistä (työpaikkojen ja työehtojen turvaamiseksi sekä toimintarajoitteisten ja muiden heikossa asemassa olevien suojelemiseksi) sekä kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen valitsemista halvimmasta sijasta, minkä pitäisi olla säännön sijasta poikkeus. Tavoitteena on edistää älykkäitä ja nykyistä tehokkaampia julkisia hankintoja, lisätä ammattimaisuutta sekä pk-yritysten – myös sosiaalisten yritysten – osallistumista, torjua suosintaa, petoksia ja korruptiota ja edistää rajatylittäviä eurooppalaisia sopimuksia julkisissa hankinnoissa, joitakin lukuisista tavoitteista mainitaksemme. Koska on tarpeellista edistää kestävä kehitystä, ETSK kannattaa myös elinkaarikustannusten periaatteen soveltamista.

1.5 ETSK katsoo, että yleisten eurooppalaisten hankintamenettelyjen avulla voidaan varmistaa nykyistä parempi avoimuus ja objektiivisuus. Ehdotukset tarjoavat joka tapauksessa jäsenvaltioille huomattavaa hallinnollista joustovaraa menettelyjen ja välineiden mukauttamiseksi niiden omiin erityistilanteisiin. Kaikki nämä tekijät laatuun ja ammattimaisuuteen yhdistettyinä hyödyttävät epäilemättä kansalaisia ja yleistä etua.

1.6 Yleishyödyllisistä palveluista käydyin pitkän keskustelun jälkeen päädyttiin siihen, että kyse ei ole julkisista sopimuksista sanan varsinaisessa merkityksessä, vaan viranomaisten tarjoamista tai niiden puolesta tarjotuista palveluista. ETSK toteaa jälleen, että hankintaviranomaisilla on täysi vapaus toteuttaa itse kaikki tehtävänsä tai osa niistä tai teettää ne halutessaan ulkopuolella.

1.7 ETSK vahvistaa toistamiseen tukensa sille, että kaikkien kansalaisten yhdenvertaisten mahdollisuuksien varmistamiseksi ja yhteiskuntaan sopeutumisen takaamiseksi hankintasopimuksia varataan toimintarajoitteisille henkilöille tarkoitetuille suojatyökeskuksille sekä muille heikossa asemassa oleville henkilöille työtä tarjoaville sosiaalisille yritysille.

1.8 Sääntöjä yritysten tarjouten sisältämien tietojen luottamuksellisuudesta on vahvistettava.

1.9 Tarjouten teknisiä eritelmiä olisi tarvittaessa laajennettava niin, että niissä mainitaan tuotannon ja prosessin erityispiirteet. Tämä yksinkertaistaisi toimintaa ja tekisi siitä avoimempaa, ja hankintaviranomaiset voisivat tehdä tärkeitä valintoja kestävien tavoitteiden edistämiseksi muun muassa ympäristön kestävyden sekä työehtosopimusten, työelämän normien, työolojen ja samankaltaisuuden vahvistamisen osalta.

1.10 ETSK pitää erittäin myönteisenä myös sitä, että teknisiltä eritelmiltä vaaditaan – asianmukaisesti perusteltuja tapauksia lukuun ottamatta – vammaiskäytön edellytysten ja kaikkien käyttäjien vaatimukset täyttävän suunnittelun huomioon ottamista.

1.11 Kun tarkastellaan julkisia hankintoja koskevan ehdotuksen 55 artiklan 3 kohdassa lueteltuja poissulkemisen perusteita, ETSK panee tyytyväisenä merkille, että hankintaviranomaiset voivat sulkea menettelystä pois tarjoajat, jotka eivät noudata unionin lainsäädännöstä johtuvia sosiaali-, työ- tai ympäristöoikeudellisia velvoitteita tai direktiivin liitteessä XI lueteltuja kansainvälisen sosiaali- ja ympäristöoikeuden säännöksiä. On kuitenkin itsestään selvää, että tekstissä olisi myös nimenomaisesti todettava, että tarjoajat voidaan niin ikään sulkea menettelyn ulkopuolelle, elleivät ne noudata kyseisen jäsenvaltion kansallista sosiaali-, työ- tai ympäristölainsäädäntöä ja niitä työehtosopimuksia, jotka ovat voimassa siellä, missä rakennusurakka, palvelu tai toimitus suoritetaan. ETSK katsoo joka tapauksessa, että tarjoajan sulkemisen menettelyn ulkopuolelle näistä syistä tulisi olla pakollista.

1.12 Kuten ETSK esitti asiakokonaisuuteen INT/570 kuuluvassa aiemmassa lausunnossaan, julkisia hankintoja koskevan ehdotuksen 57 artiklassa olisi nimenomaisesti vaadittava tarjoajilta todistusta, jossa ne vakuuttavat ”noudattavansa kussakin valtiossa voimassa olevaa vammaisten työllistämistä koskevaa lainsäädäntöä, kuten velvoitetta palkata tietty määrä tai osuus vammaisia maissa, joissa on tällainen oikeudellinen velvoite”. Tällaista todistusta ei luonnollisestikaan tarvittaisi maissa, joissa kyseistä velvoitetta ei ole.

1.13 Kuten edellä mainitussa aiemmassa lausunnossa myös todettiin, vuonna 1949 tehty ILO:n yleissopimus nro C94 ”Työlausekkeet välikirjoissa, joissa julkinen viranomainen on sopimuspuolena” on tätä nykyä sitova kymmenessä EU:n jäsenvaltiossa. Muissakin maissa, kuten Irlannissa, sopimusta sovelletaan julkisiin hankintoihin vapaaehtois pohjalta. ETSK panee merkille yleissopimukseen sisältyvät periaatteet ja ehdottaa, että jäsenvaltioita kannustettaisiin ratifioimaan yleissopimus ja noudattamaan sen periaatteita.

1.14 ETSK katsoo, että ”alhaisin hinta” ja ”alhaisin kustannus” ovat yhä liian määräävässä asemassa ja niitä käytetään liikaa hankintasopimuksen tekoperusteena. Niiden liiallinen käyttö haittaa innovointia ja Eurooppa 2020 -strategian mukaista paremman laadun ja hinta-laatusuhteen tavoittelua eikä se välttämättä tuo lisäarvoa. Halvinta hintaa koskevan perusteen käytön pitäisi tästä syystä olla aina ennemminkin poikkeus kuin sääntö.

1.15 ETSK on sitä mieltä, että alihankintasäännöksiä on vahvistettava. Moniportaiset alihankintarakenteet vaikeuttavat työehtosopimusten, työehtojen sekä työterveys- ja turvallisuusmenettelyjen täytäntöönpanoa. Viranomaisten tulisi voida vaikuttaa sopimuksiin enemmän, jotta laadulliset, sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät tavoitteet voidaan saavuttaa. Keskeisiä alihankkijoita koskevat tiedot tulisi ilmoittaa ennen sopimuksen tekemistä, ja viranomaisten olisi täsmennettävä vastuut ja velvollisuudet, jotta sopimusta voidaan seurata ja valvoa tehokkaasti. Viranomaisilla tulisi olla käytössään mekanismit alihankkijoiden seulomiseksi ja hylkäämiseksi silloin kun on aiheita huoleen.

1.16 ETSK kannattaa A- ja B-palveluiden eron säilyttämistä sillä edellytyksellä, että säilytetään oikeusvarmuus sekä mahdollisuus laajentaa B-palveluiden rajatylittäviä sopimuksia. Se suosittelee jo lausunnossaan INT/570, että komissio arvioisi B-palveluiden luetteloa säännöllisesti selvittääkseen, olisiko joidenkin B-palveluiden siirtämisestä A-palveluihin hyötyä. Komitea huolehtii siitä, että useat aiemmin B-palveluiden luetteloon sisällyttämät julkiset palveluhankintoja koskevat sopimukset on nyt ehdotetuissa direktiiveissä poistettu liitteestä XVI ja vastaavasti liitteestä XVII. Kyseisissä liitteissä luetellaan palvelut, joihin sovelletaan ehdotettujen direktiivien 74–76 artiklassa tai vastaavasti 84–86 artiklassa säädettyä menettelyä. Toisaalta ETSK katsoo, että ehdotettujen direktiivien liitteisiin XVI ja XVII nykyisellään sisältyvät viittaukset uskontoon liittyviin palveluihin ja ammattiyhdistysten tarjoamiin palveluihin on poistettava.

1.17 ETSK toteaa, että käyttöoikeussopimusten tekemistä koskevan EU:n direktiivin tarpeellisuuteen suhtaudutaan vielä hyvin epäilevästi, ja palauttaa mieliin 25. lokakuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin päätöslauselman julkisten hankintojen uudistamisesta (2011/2048(INI)), jossa parlamentti totesi, että ”käyttöoikeussopimuksia koskevan säädösehdotuksen esittelyminen olisi perusteltua ainoastaan sisämarkkinoiden mahdollisten vääristymien korjaamisen vuoksi”, ja korosti, että ”tämäntyyppistä vääristymää ei ole tähän mennessä havaittu”. ETSK kehottaa vielä laatimaan täyden vaikutustenarvioinnin ennen kuin näissä ehdotuksissa edetään.

1.18 ETSK katsoo, että yleistä taloudellista etua koskeviin palveluihin on usein sovellettava Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden erityisiä säännöksiä, joiden tavoitteena on varmistaa palvelujen saatavuus, kohtuuhintaisuus ja laatu sekä taata käyttäjien yhdenvertainen kohtelu ja yleinen mahdollisuus käyttää palveluja sekä heidän turvallisuutensa ja oikeutensa. Nämä säännökset tulisi sisällyttää ehdotukseen ja taata siinä. Kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten on Lissabonin sopimukseen kuuluvan, yleistä taloudellista etua koskevista palveluista laaditun pöytäkirjan mukaisesti säilytettävä laaja harkintavaltansa päättää kyseisten palvelujen organisointi- ja tarjontatavoista ja määrittellä niiden ominaisuudet voidakseen ajaa yleisen edun mukaisia tavoitteitaan.

1.19 Viranomaiset voivat oikeutetusti valita, toteuttavatko ne hankintasopimuksen sisäisesti (*in-house* – omat resurssit) vai tekevätkö ne yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa. Tämä tunnustetaan EU:n perussopimuksissa ja Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä, ja se on avoimuusperiaatteiden mukaista.

1.20 ETSK kannattaa kansallisten valvontamekanismien perustamista jäsenvaltioihin julkisten hankintojen toteuttamista ja valvontaa varten.

2. Yleiskatsaus Euroopan komission ehdotuksiin

2.1 Joka vuosi viranomaiset käyttävät noin 18 prosenttia bruttokansantuotteesta tavaroihin, palveluihin ja rakennusurakoihin. Tämänhetkisten budjettirajoitusten vuoksi julkisissa hankinnoissa on varmistettava varojen optimaalinen käyttö, jotta edistettäisiin kasvua ja työpaikkojen luomista ja edesautettaisiin näin Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamista.

2.2 Voimassa olevat julkisia hankintoja koskevat direktiivit ovat tulosta pitkästä kehityksestä, joka alkoi vuonna 1971 hyväksytyllä direktiivillä 71/305/EY⁽¹⁾. Kattava talouden arviointi on osoittanut, että hankintadirektiivit ovat suurelta osin saavuttaneet tavoitteensa. Edelleen tarvitaan kuitenkin huomattavia parannuksia sosiaalista kestävyttä ja ympäristön kestävyttä koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi. On totta, että direktiivit ovat lisänneet avoimuutta ja kilpailua sekä alentaneet hintoja, mutta huomiota on kiinnitettävä myös työpaikkoihin, palkkoihin ja työoloihin, jotta Eurooppa 2020 -strategian kasvua ja työpaikkojen luomista koskevat tavoitteet sekä Lissabonin sopimuksessa asetetut monialaiset sosiaaliset ja ympäristöä koskevat vaatimukset eivät vaarannu.

2.3 ETSK kiinnittää huomiota myös mahdollisuuteen analysoida tässä yhteydessä taloudellisesti riippuvaisten itsenäisten ammatinharjoittajien tarjoamaa potentiaalia tai merkitystä⁽²⁾.

2.4 Sidosryhmät ovat vaatineet julkisia hankintoja koskevien direktiivien tarkistamista sääntöjen yksinkertaistamiseksi, niiden tehokkuuden ja toimivuuden lisäämiseksi ja niiden sovittamiseksi aiempaa paremmin muuttuvaan poliittiseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen kontekstiin.

2.5 Julkisia hankintoja koskevien direktiivien tarkistaminen on osa yleistä ohjelmaa, jonka tavoitteena on Euroopan unionin hankintajärjestelmän laajamittainen uudistus. Uudistus koskee sekä yleisiä julkisia hankintoja että vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankintoja. Julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön uudistaminen on yksi kahdestatoista suunnitellusta toimenpiteestä, jotka on esitelty huhtikuussa 2011 hyväksytyssä komission tiedonannossa ”Sisämarkkinoiden toimenpidepaketti – 12 viputekijää kasvun vauhdittamiseksi ja luottamuksen lisäämiseksi”.

2.6 Toimenpiteisiin sisältyy myös uusi direktiiviehdotus käyttöoikeussopimuksista, joita on toistaiseksi säännelty EU:n tasolla vain osittain johdetussa oikeudessa. Monet niin työnantaja- kuin työntekijäjärjestöt sekä erilaiset poliittiset toimijat ja viranomaiset ovat kuitenkin jo ilmaisseet selvästi vastustavansa ehdotusta, sillä niiden mielestä on kyseenalaista, voidaanko ehdotetulla direktiivillä parantaa oikeusvarmuutta ja kunnioitetaanko siinä asianmukaisesti viranomaisten roolia päätöksenteossa EU:n perussopimuksissa niille myönnettävien oikeuksien mukaisesti.

2.7 Yleisesti ottaen ETSK on tyytyväinen siihen, että komissio on ottanut huomioon sosiaalipalvelujen erityisluonteen sekä julkisissa hankinnoissa että käyttöoikeussopimuksissa ja että se ehdottaa yksinkertaistettua menettelyä. Komitea pitää kuitenkin valitettavana, ettei ehdotuksissa eroteta täsmällisesti toisistaan

⁽¹⁾ EYVL L 185, 16.8.1971, s. 5; ETSK:n lausunto EYVL 63, 13.4.1965, s. 929.

⁽²⁾ EUVL C 18, 19.1.2011, s. 44–52.

yhäältä ”hankintoja” ja ”käyttöoikeuksia” ja toisaalta muita julkisten, erityisesti sosiaalisten, tehtävien toteuttamistapoja. Tästä syystä ETSK ehdottaa, että kumpaankin direktiiviin sisällytetään seuraavansisältöinen muutos: ”Käyttöoikeussopimuksiksi tai hankintasopimuksiksi ei katsota sellaisia jäsenvaltioiden menettelyjä, joissa noudatetaan periaatetta, jonka mukaan kaikki lainsäädännössä ennalta asetetut ehdot täyttävät palveluntarjoajat, niiden oikeudellisesta muodosta riippumatta ja avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteiden mukaisesti, ovat oikeutettuja tarjoamaan palveluja.”

3. Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto INT/570 ”Kohti tehokkaampia eurooppalaisia hankintamarkkinoita”

3.1 Euroopan komissio päätti 27. tammikuuta 2011 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla kuulla Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa aiheesta ”Vihreä kirja EU:n julkisten hankintojen politiikan uudistamisesta – Kohti tehokkaampia eurooppalaisia hankintamarkkinoita” (COM(2011) 15 final).

3.2 Asian valmistelusta vastannut ”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 23. kesäkuuta 2011.

3.3 Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 13. heinäkuuta 2011 pitämässään täysistunnossa asiakokonaisuuteen INT/570 kuuluvan vihreää kirjaa käsittelevän lausunnon äänin 164 puolesta ja 1 vastaan 4:n pidättyessä äänestämästä.

3.4 Lausunto sai jäsenien lähes yksimielisen tuen, kuten äänestystulos osoittaa, minkä vuoksi komitean on noudatettava samoja periaatteita ja näkemyksiä nyt pyydytyssä lausunnossa. Tähän on kaksi syytä: ensinnäkin heinäkuussa 2011 annetun lausunnon jälkeen ei ole tapahtunut mitään, mikä vaatisi periaatteiden ja näkemysten muuttamista, ja toiseksi on pidettävä kiinni samasta enemmistöstä ja yhteistyöhengestä, jonka ansiosta koko Euroopan talous- ja sosiaalikomitea pääsi yhteisymmärrykseen aiemmasta lausunnosta. Laajan yksimielisyyden pitäminen lähtökohtana ei kuitenkaan estä sitä, että näitä periaatteita ja näkemyksiä kehitetään nyt käsiteltävinä olevien konkreettisten lainsäädäntöehdotusten perusteella.

3.5 ETSK pani lausunnossaan INT/570 tyytyväisenä merkille komission vihreällä kirjallaan aloittaman keskustelun EU:n julkisia hankintoja koskevan politiikan uudistamisesta ja sen tehostamisesta aiempaa toimivampien, innovatiivisempien, ekologisempien ja sosiaalisempien sisämarkkinoiden yhteydessä.

3.6 Lausunnossa puollettiin mm. laadun ja innovaatioiden edistämistä julkisissa hankinnoissa, tarpeettoman byrokratian vähentämistä, ympäristöä koskevien ja sosiaalisten näkökohtien sisällyttämistä (työpaikkojen ja työehtojen turvaamiseksi sekä vammaisten ja muiden heikossa asemassa olevien suojelemiseksi) sekä kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen valitsemista halvimman sijasta. Tavoitteena on edistää älykkäitä ja

nykyistä tehokkaampia julkisia hankintoja, lisätä ammattimaisuutta sekä pk-yritysten – myös sosiaalisten yritysten – osallistumista, torjua suosintaa, petoksia ja korruptiota ja edistää rajoitettavia eurooppalaisia sopimuksia julkisissa hankinnoissa, joi-takin lukuisista tavoitteista mainitaksemme.

4. Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi julkisista hankinnoista –COM(2011) 896 final – ja ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista – COM(2011) 895 final

4.1 Ehdotetun uudistuksen pyrkimyksenä on nykyaikaistaa kauttaaltaan olemassa olevat välineet, jotta ne sopisivat paremmin muuttuvaan poliittiseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen yhteyteen. Tarkoitusta varten on Euroopan unionin perussopimusten nojalla katsottu tarpeelliseksi laatia kaksi direktiiviä: direktiivi julkisista hankinnoista sekä erillinen direktiivi vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista.

4.2 Euroopan komission uudistuksella on kaksi täydentävää tavoitetta:

— Tehostetaan julkisten varojen käyttöä, jotta hankinnoissa päästäisiin kustannus-hyötysuhteen kannalta parhaisiin mahdollisiin tuloksiin. Tämä edellyttää erityisesti voimassa olevien julkisia hankintoja koskevien sääntöjen yksinkertaistamista. Selkeämmät ja tehokkaammat menettelyt hyödyttävät kaikkia talouden toimijoita ja helpottavat pk-yritysten osallistumista sekä tarjousten tekemistä rajojen yli.

— Luodaan edellytykset sille, että hankkijat voivat käyttää julkisia hankintoja paremmin yhteisten yhteiskunnallisten tavoitteiden tukemiseksi. Näitä tavoitteita ovat mm. ympäristönsuojelu, energia- ja resurssitehokkuuden lisääminen, ilmastonmuutoksen torjuminen, innovoinnin, työllisyyden ja sosiaalisen osallisuuden edistäminen sekä parhaiden mahdollisten edellytysten varmistaminen korkealuokkaisten sosiaalipalvelujen tarjoamiselle.

4.3 ETSK katsoo, että yleisten eurooppalaisten hankintamennettelyjen avulla voidaan varmistaa nykyistä parempi avoimuus ja objektiivisuus, mikä puolestaan vaikeuttaa suosintaa sopimusten tekemisen yhteydessä. Ehdotukset tarjoavat joka tapauksessa jäsenvaltioille huomattavaa hallinnollista joustovaraa menettelyjen ja välineiden mukauttamiseksi niiden omiin erityistilanteisiin. Kaikki nämä tekijät laatuun ja ammattimaisuuteen yhdistettyinä hyödyttävät epäilemättä kansalaisia ja yleistä etua.

4.4 Julkisoikeudellisen laitoksen käsite ei ole selkeä. Kummankin direktiiviehdotuksen (julkiset hankinnat sekä vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnat) 2 artiklaan sisältyvää julkisen elimen käsitettä on selkiytettävä.

4.5 ETSK pitää ehdotusten 4 ja 12 artiklassa vahvistettuja kynnysarvoja kummankin direktiivin soveltamista varten asianmukaisina.

4.6 Yleishyödyllisistä palveluista käydyn pitkän keskustelun jälkeen päädyttiin siihen, etteivät ne ole varsinaisia hankintoja, vaan palveluita, joita viranomaiset tuottavat tai teettävät. ETSK toteaa jälleen, että hankintaviranomaisilla on täysi vapaus toteuttaa itse kaikki tehtävänsä tai osa niistä tai teettää ne halutesaan ulkopuolella. Lisäksi on otettava huomioon ne jäsenvaltioiden järjestelmät, joissa noudatetaan primäärioikeudessa määrittäytyä yhdenvertaisen kohtelun, syrjimättömyyden ja avoimuuden periaatteita ja joihin sisältyy yleinen oikeus tarjota palveluja. Yleistä etua koskevien palveluiden⁽³⁾ itsessään ei näin ollen pitä kuulua direktiivin soveltamisalan piiriin, mutta sen sijaan direktiiviä tulisi selkeästi soveltaa niihin liittyviin viranomaisten toteuttamiin tai teettämiin ulkoistuksiin tai hankintoihin.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 14 artiklassa ja yleistä etua koskevista palveluista annetussa pöytäkirjassa N:o 26 tunnustetaan julkisten palvelujen erityinen luonne ja merkitys sekä valtio-, alue- ja paikallistason viranomaisten laaja harkintavalta päätettäessä julkisten palvelujen tarjoamisesta, tilaamisesta ja järjestämisestä. Tämä kattaa palvelujen tuottamisen sekä itse että julkisen sektorin keskinäisessä yhteistyössä. Erittäin tärkeää on varmistaa korkea laatu, turvallisuus, kohtuuhintaisuus, yhdenvertainen kohtelu ja yleisen saatavuuden ja käyttäjien oikeuksien edistäminen. Näitä periaatteita on sovellettava kaikissa julkisissa hankintoja koskevissa direktiiviehdotuksissa.

4.7 Direktiiveissä ei pitä säätää siitä, mitä viranomaisten tulisi tai ei tulisi hankkia tai teettää ulkopuolella, vaan niissä on ainoastaan vahvistettava tällaisia hankintoja tai ulkoistuksia koskevat menettelyt. ETSK katsoo, ettei tätä toimintavapautta saa rajoittaa. Joka tapauksessa on toimittava avoimesti ja oikeasuhteisesti antamatta mahdollisuutta väärinkäyttöön tai vilpilliseen toimintaan.

4.8 Viranomaiset voivat oikeutetusti valita, toteuttavatko ne hankintasopimuksen sisäisesti (*in-house* – omat resurssit) vai tekevätkö ne yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa. Tämä tunnustetaan EU:n perussopimuksissa ja Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä, ja se on avoimuusperiaatteiden mukaista.

4.9 Talouden toimijoita koskevat yleiset säännöt kummankin ehdotetun direktiivin 16 ja 30 artiklassa ovat asianmukaiset siltä osin, että niillä edistetään pk-yritysten osallistumista; joka tapauksessa pk-yritysten on noudatettava sosiaali- ja ympäristönormeja.

4.10 ETSK vahvistaa toistamiseen asiakokonaisuuteen INT/570 kuuluvassa lausunnossa ilmaisemansa tukensa sille, että kaikkien kansalaisten yhdenvertaisten mahdollisuuksien varmistamiseksi ja yhteiskuntaan sopeutumisen takaamiseksi

⁽³⁾ Ks. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 14 ja 106 artikla sekä pöytäkirja N:o 26.

hankintasopimuksia varataan toimintarajoitteisille henkilöille tarkoitettuille suojatyökeskuksille. ETSK panee merkille, että ehdotettujen direktiivien 17 ja 31 artiklassa on laajennettu direktiivin 2004/18/EY johdanto-osan 28 kappaleessa ja 19 artiklassa säädettyä soveltamisalaa sisällyttämällä siihen nyt heikommassa asemassa olevat henkilöt. ETSK ehdottaa, että ehdotuksissa erotellaan molemmat näkökohdat seuraavasti: ”Jäsenvaltiot voivat varata oikeuden osallistua julkista hankintaa koskeviin menettelyihin

- a) suojatyökeskuksille tai rajata hankintasopimusten toteuttamisen suojatyöohjelmiin, jos suurin osa asianomaisista työntekijöistä on vammaisia, jotka vammansa luonteen tai vakaavuuden takia eivät voi harjoittaa ammattitoimintaa tavanomaisissa olosuhteissa tai jotka eivät löydä helposti työtä avoimilla työmarkkinoilla
- b) sosiaalisille yrityksille tai suojatyöohjelmille, joiden päätarkoituksena on heikommassa asemassa olevien työntekijöiden integroiminen yhteiskuntaan ja työelämään, jos yli 30 prosenttia kyseisten talouden toimijoiden tai suojatyöohjelmien työntekijöistä on heikommassa asemassa olevia työntekijöitä. Tarjouskilpailukutsussa on oltava viittaus tähän säännökseen.”

ETSK katsoo lisäksi, että ehdotetuissa direktiiveissä tulisi säätää nimenomaisesti, että tietty osuus tai määrä tällaisia sopimuksia tulisi tehdä velvoittaviksi niissä jäsenvaltioissa, joissa se on perusteltua esimerkiksi siitä syystä, että valtiossa on huomattavia määriä pysyvästi työelämän ulkopuolella olevia vammaisia, jotka voisivat tehdä työtä.

4.11 ETSK katsoo joka tapauksessa, että ehdotuksiin tulisi sisällyttää hankintasopimusten varaamisen osalta maininta siitä, että ”pääasiassa voittoa tavoittelemattomien tahojen on tuettava” suojatyökeskuksia ja talouden toimijoita, joiden päätarkoituksena on vammaisten ja heikossa asemassa olevien työntekijöiden integroiminen yhteiskuntaan ja työelämään, ”ja oltava niissä osallisina”, mikä vielä suuremmassa määrin oikeuttaisi hallinnon antaman tuen ensisijaisen ja etuoikeutetun saannin.

4.12 Kummankin ehdotuksen 18 ja 32 artiklan sääntöjä yritysten tarjosten sisältämien tietojen luottamuksellisuudesta on vahvistettava erityisesti tapauksissa, joissa käytetään kilpailullista neuvottelumenettelyä. ETSK pitää olennaisen tärkeänä, etteivät hankintaviranomaiset paljasta talouden toimijoiden toimittamia, luottamukselliseksi määriteltäviä tietoja, eikä niiden tulisi paljastaa muitakaan toimitettuja tietoja, ellei siihen ole perusteltua syytä. Hankintaviranomaisten ei myöskään pitäisi käyttää talouden toimijoilta saatuja tietoja muissa kilpailumenettelyissä.

4.13 Tarjousperusteista neuvottelumenettelyä koskevat säännökset julkisista hankintoja koskevan ehdotetun direktiivin 27 artiklassa eivät ole selkeitä; on olemassa vaara, että näiden neuvotteluiden varjolla muut ei-toivotut käytännöt saavat jalansijaa. Näin ollen olisi parasta poistaa kyseinen menettely ehdotetusta direktiivistä tai, jos se ei ole mahdollista, ainakin vahvistaa selkeät kriteerit menettelyn käytön rajoittamiseksi, jotta vältetään kaikenlainen väärinkäyttö.

4.14 Kaikissa tarjouskilpailuissa ja erityisesti kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä on kaikissa tilanteissa suojeltava tarjoajien teollis- ja tekijänoikeuksia.

4.15 ETSK katsoo, että kun otetaan huomioon monitahoisuus ja pitkäkestoisuus, jotka yleensä liitetään julkisia hankintoja koskevan direktiiviehdotuksen 28 artiklan mukaiseen kilpailulliseen neuvottelumenettelyyn, tulisi sen mahdollista käyttöä rajoittaa entisestään yksinomaan tapauksiin, joissa se on todella tarkoituksenmukaista, toisin sanoen – kuten täsmennetään nykyisen direktiivin 2004/18/EY 29 artiklassa – erityisen monimutkaisiin sopimuksiin, joiden osalta hankintaviranomaiset katsovat, ettei hankintasopimusta kyetä tekemään avointen tai rajoitettujen menettelyjen avulla. Voittaisiin myös tarkastella mahdollisuutta rajoittaa hankintasopimuksen tekemisen määräaika säättämällä sitä koskevasta enimmäismääräajasta.

4.16 ETSK kannattaa innovaatiokumppanuusmenettelyä koskevia säännöksiä ehdotusten 29 ja 43 artiklassa, sillä liian tiukka sääntely vaikeuttaisi sen käyttöä. Samasta syystä kyseisen menettelyn tulee olla joustava valtioneuvoston koskevien sääntöjen osalta.

4.17 Puitejärjestelyjen (ehdotusten 31 ja 45 artikla) käytön ei pidä johtaa perusteettomiin hinnanalennuksiin, jotka saattavat vaarantaa rakennusurakoiden, tuotteiden tai palvelujen laadun. Joka tapauksessa on myös todettava, että puitejärjestelyjen asianmukainen sääntely voisi niin ikään edistää kestävyys- ja laadun parantamista koskevien tavoitteiden huomioon ottamista säännöksin, joilla varmistetaan investointien turvallisuus.

4.18 Ehdotusten 33 ja 47 artiklan säännöksissä sähköisistä huutokaupoista suositaan halvinta hintaa liioitellusti. Tämän menetelmän laaja käyttö on vastoin ETSK:n asiasta käsillä olevassa lausunnossaan sekä asiakokonaisuuteen INT/570 kuuluvassa aiemmassa lausunnossaan esittämiä ehdotuksia. Tämä voi myös aiheuttaa vakavaa haittaa eurooppalaisille yrityksille suhteessa kolmansien maiden yrityksiin, joiden kustannukset ovat huomattavasti alhaisemmat. Näin ollen ETSK katsoo, että kyseistä menetelmää tulisi soveltaa tarvittavaa varovaisuutta noudattaen.

4.19 Kuten asiakokonaisuuteen INT/570 kuuluvassa lausunnossa jo todetaan, tarjousten teknisiä eritelmiä olisi tarvittaessa laajennettava niin, että niissä mainitaan tuotannon ja prosessin erityispiirteet. Tämä yksinkertaistaisi toimintaa ja tekisi siitä avoimempaa, ja hankintaviranomaiset voisivat tehdä tärkeitä valintoja kestävien tavoitteiden edistämiseksi muun muassa ympäristön kestävyys- ja työehtosopimusten, työelämän normien, työolojen ja samanpalkkaisuuden vahvistamisen osalta. Vihreän sähkön tapaus on selkeä esimerkki siitä, miten ja miksi edellä mainitut tuotannon erityispiirteet tulisi sisällyttää teknisiin eritelmiin eikä jättää niitä vain hankintasopimuksen toteuttamisen ehtoihin (ks. 4. joulukuuta 2003 annettu tuomio asiassa EVN ja Wienstrom, C-448/01, Kok. s. I-14527).

4.20 ETSK pitää erittäin myönteisenä myös sitä, että ehdotettujen direktiivien 40 artiklan 1 kohdassa ja 54 artiklan 1 kohdassa teknisiltä eritelmiltä vaaditaan – asianmukaisesti perusteltuja tapauksia lukuun ottamatta – vammaiskäytön edellytysten ja kaikkien käyttäjien vaatimukset täyttävän suunnittelun

huomioon ottamista. Direktiivissä 2004/18/EY käytetty ilmaus ”mahdollisuuksien mukaan” korvataan ilmauksella ”asianmukaisesti perusteltuja tapauksia lukuun ottamatta”, minkä ETSK ymmärtää niin, että nyt painotetaan perustellusti velvoitetta, jonka mukaan teknisissä eritelmissä on otettava huomioon esteettömyyskriteerit ja kaikkien käyttäjien vaatimukset täyttävä suunnittelu. ETSK katsoo kuitenkin, että jotta tätä velvoitetta voitaisiin vahvistaa selkeästi, tulisi myös mainita, että näiden perusteltujen tapauksienkin on oltava poikkeuksellisia. Komitea ehdottaa, että ehdotettujen direktiivien 40 ja 54 artiklassa käytettävä sanamuoto olisi ”asianmukaisesti perusteltuja tapauksia poikkeuksellisesti lukuun ottamatta”.

4.21 Mitä tulee ehdotettujen direktiivien 41 ja 55 artiklassa tarkoitettuihin merkkeihin, joihin viitataan johdanto-osan 28 ja 36 kappaleessa, merkkejä koskevat säännöt eivät ole kaikilta osin johdonmukaiset, sillä johdanto-osan 28 ja 36 kappaleessa viitataan hankintaviranomaisiin, ”jotka haluavat hankkia rakennusurakoita, tavaroita tai palveluja, joilla on erityiset ympäristöominaisuudet tai sosiaaliset tai muut ominaisuudet [– –]”, mutta jäljempänä sidosryhmien joukossa mainitaan yksinomaan ympäristöjärjestöt mutta ei sosiaalialan järjestöjä. Tämä on korjattava ottamalla sosiaalialan järjestöt mukaan. Sama koskee 41 artiklan 1 kohdan c alakohtaa ja 55 artiklan 1 kohdan c alakohtaa, joista sosiaalialan järjestöt on niin ikään jätetty pois.

4.22 Ehdotettujen direktiivien 41 ja 55 artiklaan voitaisiin myös lisätä uusi alakohta, jossa todetaan – kun otetaan huomioon merkeille ominaiset erityispiirteet sekä tavoitteet, joihin merkien sääntelyllä pyritään – että ”hankintaviranomaiset voivat vaatia tai suosia merkkejä, jotka ovat osoituksena luonteeltaan sosiaalisten tai ympäristöllisten monialaisten myöntämisperusteiden noudattamisesta, vaikka ne eivät välttämättä liity suoraan hankintasopimuksen kohteeseen”.

4.23 Ehdotettujen direktiivien 43 ja 58 artiklassa tarkoitettujen vaihtoehtojen osalta ETSK toteaa, että olisi asianmukaisempaa sallia vaihtoehtojen esittäminen tarjouksissa aina, ellei sitä ole nimenomaisesti kielletty, eikä yksinomaan silloin, kun se on nimenomaisesti sallittua, sillä näin edistettäisiin ja parannettaisiin entisestään innovointia tarjouskilpailuissa.

4.24 Kuten asiakokonaisuuteen INT/570 kuuluvassa lausunnossa todetaan, ETSK kannattaa tasapuolisten toimintamahdollisuuksien luomista julkisten hankintojen alalle, jotta pk-yritykset voisivat saada itselleen ”oikeudenmukaisen osan” julkisista hankinnoista. ETSK ei sen sijaan kannata positiivisen syrjinnän toimenpiteitä pk-yritysten hyväksi mm. siitä syystä, että ne ovat keinotekoisia rakenteita ja saattavat näin ollen aiheuttaa korrup-tiota. Ehdotusten 44 ja 59 artiklassa tarkoitettu hankintasopimusten mahdollinen jakaminen osiin tarvittaessa, on myönteinen askel, jotta pk-yritysten mahdollisuudet tulisivat paremmin näkyviin ja siten paremmin pk-yritysten ulottuville.

4.25 Hankintasopimusten jakamista koskevien sääntöjen olisi oltava selkeitä sen takaamiseksi, että kaikki hankintasopimusten eri osien menestyneet tarjoajat noudattavat sosiaalisia ja ympäristönormeja ja että estetään eriarvoinen kilpailuasema yritysten välillä. ETSK:n mielestä vaatimus, jonka mukaan hankintaviranomaisten on perusteltava päätöksensä jättää jakamatta hankintasopimuksia osiin, on epäkäytännöllinen ja ristiriidassa

hankintamenettelyjen yksinkertaistamispyrkimysten kanssa. ETSK katsoo niin ikään, että sääntö, jolla rajoitetaan tarjottavien tai myönnettävien osien lukumäärää, on tarpeettoman monimutkainen, ja että se on parempi jättää pois ehdotuksesta.

4.26 Kun tarkastellaan julkisia hankintoja koskevan ehdotuksen 55 artiklan 3 kohdassa lueteltuja poissulkemisen perusteita, ETSK panee tyytyväisenä merkille, että hankintaviranomaiset voivat sulkea menettelystä pois tarjoajat, jotka eivät noudata unionin lainsäädännöstä johtuvia sosiaali-, työ- tai ympäristöoikeudellisia velvoitteita tai direktiivin liitteessä XI lueteltuja kansainvälisen sosiaali- ja ympäristöoikeuden säännöksiä. On kuitenkin itsestään selvää, että tekstissä olisi myös nimenomaisesti todettava, että tarjoajat voidaan niin ikään sulkea menettelyn ulkopuolelle, elleivät ne noudata kyseisen jäsenvaltion kansallista sosiaali-, työ- tai ympäristölainsäädäntöä ja niitä työehtosopimuksia, jotka ovat voimassa siellä, missä rakennusurakka, palvelu tai toimitus suoritetaan. ETSK katsoo joka tapauksessa, että tarjoajan sulkemisen menettelyn ulkopuolelle näistä syistä tulisi olla pakollista.

4.27 Muussa tapauksessa velvoitteet, joiden noudattamatta jättäminen voisi johtaa menettelyn ulkopuolelle sulkemiseen, rajoittuisivat liian yleisiin ja riittämättömästi täsmennettyihin tekijöihin, kuten niihin, jotka mainitaan ehdotuksen liitteen XI määräyksissä tai unionin nykyisessä lainsäädännössä.

4.28 Kuten ETSK jo toteaa asiakokonaisuuteen INT/570 kuuluvassa lausunnossa, vuonna 1949 tehty ILO:n yleissopimus nro 94 "Työlausekkeet välikirjoissa, joissa julkinen viranomainen on sopimuspuolena" on tätä nykyä sitova kymmenessä EU:n jäsenvaltiossa. Muissakin maissa, kuten Irlannissa, sopimusta sovelletaan julkisiin hankintoihin vapaaehtoisuudelta. ETSK panee merkille yleissopimukseen sisältyvät periaatteet ja ehdottaa, että jäsenvaltioita kannustettaisiin ratifioimaan yleissopimus ja noudattamaan sen periaatteita.

4.29 Sosiaalisten ja ympäristöä koskevien velvoitteiden noudattamisen varmentamiseksi julkisia hankintoja koskevan direktiiviehdotuksen 57 artiklan 1 kohdassa olisi asianosaisilta vaadittava alustavana näyttönä todistus siitä, että ne täyttävät mainitut sosiaaliset ja ympäristöä koskevat velvoitteet. Näin yrityksiä (ja erityisesti pk-yrityksiä) autettaisiin noudattamaan kyseisiä vaatimuksia lisäämättä niiden hallinnollista taakkaa.

4.30 Tähän liittyen ja kuten ETSK esittää asiakokonaisuuteen INT/570 kuuluvassa aiemmassa lausunnossaan, julkisia hankintoja koskevan ehdotuksen 57 artiklassa olisi nimenomaisesti vaadittava tarjoajilta todistusta, jossa ne vakuuttavat "noudattavansa kussakin valtiossa voimassa olevaa vammaisten työllistämistä koskevaa lainsäädäntöä, kuten velvoitetta palkata tietty määrä tai osuus vammaisia maissa, joissa on tällainen oikeudellinen velvoite". Tällaista todistusta ei luonnollisestikaan tarvittaisi maissa, joissa kyseistä velvoitetta ei ole.

4.31 Kuten kyseisessä lausunnossa myös huomautetaan, olisi Euroopan unionin ja kansallisten säännösten vastaista, jos

hankintaviranomaiset myöntäisivät hankintasopimuksia yrityksille, jotka eivät noudata voimassa olevaa lainsäädäntöä. Toisin toimiminen merkitsisi lisäksi niiden yritysten syrjivää ja epäoikeudenmukaista kohtelua, jotka noudattavat tätä oikeudellista velvoitetta, ja tarjoaisi vastikkeettoman edun niille, jotka eivät sitä noudata. Lisäksi se voisi synnyttää jopa vilpillistä kilpailua sääntöjä noudattamattomien yritysten taholta niitä noudattavia kohtaan.

4.32 ETSK pitää myönteisenä sitä, että kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen valintaperusteet liitetään edelleen hankintasopimuksen kohteeseen, vaikka tätä yhteyttä tulisi joustavoittaa jossain määrin, jotta niihin voitaisiin sisällyttää nykyistä tehokkaammin sosiaaliset ja ympäristöä koskevat perusteet, joita edistetään Eurooppa 2020 -strategialla, sekä entistä laajempaa kestävästä kasvusta koskevat sitoumukset.

4.33 ETSK katsoo, että kummassakin direktiiviehdotuksessa (66 ja 76 artikla) "alhaisin hinta" ja "alhaisin kustannus" ovat yhä liian määräävässä asemassa ja niitä käytetään liikaa hankintasopimuksen tekoperusteena. ETSK toteaa jo aiemmassa lausunnossaan, että niiden liiallinen käyttö haittaa innovointia ja Eurooppa 2020 -strategian mukaista paremman laadun ja hintalaatusuhteen tavoittelua eikä se välttämättä tuo lisäarvoa. Halvinta hintaa koskevan perusteen käytön pitäisi tästä syystä olla aina ennemminkin poikkeus kuin sääntö.

4.34 "Kokonaistaloudellisesti edullisimman" perusteen käyttöä tulisi näin ollen ennemminkin lisätä edullisimman tarjouksen kestäväpohjaisuuden arvioimiseksi talouden, ympäristön ja sosiaalisten tekijöiden kannalta. Näin kyseiset näkökohdat voitaisiin ottaa myös huomioon hankintasopimuksen tekoperusteissa laajalla ja mielikuvituksellisella eikä rajoittavalla tavalla hyväksymällä nykyistä laajemmin niiden yhteys sopimukseen kohteeseen ja arvioimalla niitä tarkkaan suhteessa muihin perusteisiin.

4.35 Hankintasopimuksen kohteeseen liittyviin perusteisiin, joita voidaan käyttää kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen määrittämiseen, on nimenomaisesti sisällytettävä (ehdotusten 66 artiklan 2 kohta ja 76 artiklan 2 kohta) "työoloihin liittyvät tekijät, joilla pyritään suojelemaan työntekijöiden terveyttä tai edistämään hankintasopimuksen toteuttamisesta vastaavaan henkilöstöön kuuluvien heikossa asemassa olevien tai vammaisten henkilöiden integroitumista yhteiskuntaan", sillä asia mainitaan ehdotettujen hankintadirektiivien johdanto-osan 41 ja 47 kappaleessa, mutta sitä ei toisteta varsinaisessa tekstissä.

4.36 Direktiivissä mainittu tuotteen, palvelun tai rakennusrakan elinkaarikustannuskäsite on niin ikään tarkoituksenmukainen. Ehdotusten 67 ja 77 artiklassa määriteltyihin elinkaaren aikana syntyviin kustannuksiin tulisi sisällyttää myös elinkaareen liittyvät sosiaaliset kustannukset. Hankintaviranomaisen on tarjottava elinkaarikustannusten laskentamenetelmä, jonka on sovelluttava myös pk-yrityksille.

4.37 Hankintaviranomaisten on kiinnitettävä erityistä huomiota tarjouksiin, jotka vaikuttavat poikkeuksellisen alhaisilta suhteessa kyseisiin rakennusurakoihin, toimituksiin tai palveluihin, ja tutkittava ne asianmukaisesti. ETSK on jo suosittanut, että hankintaviranomaiset olisi veloitettava pyytämään selitystä hintatarjoukseen, jos tarjouksessa olevat hinnat ovat huomattavasti alhaisemmat kuin muiden tarjoajien pyytämät hinnat. Jos tarjoaja ei kykene antamaan riittävää selitystä, hankintaviranomaisella olisi oltava oikeus hylätä tarjous. ETSK pitää myönteisenä sitä, että ehdotettujen direktiivien 69 artiklan 4 kohdan ja 79 artiklan 4 kohdan mukaisesti hankintaviranomaisten on hylättävä tarjous, jos se ei täytä lainsäädännöstä johtuvia sosiaali-, työ- tai ympäristöoikeudellisia veloitteita, mutta katsoo, että kyseisellä lainsäädännöllä ei tulisi tarkoittaa pelkästään EU:n lainsäädäntöä tai ehdotusten liitteiden XI ja XIV luetteloita, vaan huomioon olisi otettava myös kansallinen lainsäädäntö.

4.38 ETSK katsoo, että alihankintasäännöksiä on tiukennettava. Moniportaiset alihankintarakenteet vaikeuttavat työehtosopimusten, työehtojen sekä työterveys- ja turvallisuusmenettelyjen täytäntöönpanoa. Viranomaisten tulisi voida vaikuttaa sopimukseen enemmän, jotta laadulliset, sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät tavoitteet voidaan saavuttaa. Keskeisiä alihankkijoita koskevat tiedot tulisi ilmoittaa ennen sopimuksen tekemistä, ja viranomaisten olisi täsmennettävä vastuut ja velvollisuudet, jotta sopimusta voidaan seurata ja valvoa tehokkaasti. Viranomaisilla tulisi olla käytössään tarvittavat mekanismit alihankkijoiden seulomiseksi ja hylkäämiseksi silloin kun on aihetta huoleen. Alihankintaa koskevien sääntöjen osalta on puolestaan noudatettava varovaisuutta, sillä mahdollisuus, että hankintaviranomainen maksaa alihankkijoille suoraan, voi johtaa ongelmien lisääntymiseen yritysten välillä ja hankintaviranomaisten kanssa.

4.39 ETSK kannattaa A- ja B-palveluiden eron säilyttämistä sillä edellytyksellä, että säilytetään oikeusvarmuus sekä mahdollisuus laajentaa B-palveluiden rajatylittäviä sopimuksia. Se suositteli jo lausunnossaan INT/570, että komissio arvioisi B-palveluiden luetteloa säännöllisesti selvittääkseen, olisiko joidenkin B-palveluiden siirtämisestä A-palveluihin hyötyä. Komiteaa huolestuttaa joka tapauksessa se, että useat aiemmin B-palveluiden luetteloon sisältyneet julkisia palveluhankintoja koskevat sopimukset on nyt ehdotetuissa direktiiveissä poistettu liitteestä XVI ja vastaavasti liitteestä XVII. Kyseisissä liitteissä luetellaan palvelut, joihin sovelletaan ehdotettujen direktiivien 74–76 artiklassa tai vastaavasti 84–86 artiklassa säädettyä menettelyä.

4.40 Ehdotettujen direktiivien liitteisiin XVI ja XVII nykyisin sisältyvät viittaukset uskontoon liittyviin palveluihin ja ammattiyhdistysten tarjoamiin palveluihin on poistettava.

4.41 Edellä todetusta riippumatta komitea suhtautuu myönteisesti yksinkertaistetun menettelyn soveltamiseen sosiaalipalveluihin ja muihin erityisiin palveluihin, kynnyksarvojen korottamiseen sekä jäsenvaltioille annettuun aiempaa laajempaan harkintavaltaan vastaavien menettelyiden käynnistämiseksi, sillä nimenomaan ihmisille suunnatuissa palveluissa on sovellettavan

menettelyllisen oikeuden avulla pyrittävä luomaan tasapaino primaarioikeudessa vahvistettujen kilpailun periaatteiden ja sosiaalioikeuden vaatimusten välillä.

4.42 Hallintoa koskevien direktiivin säännösten osalta ETSK katsoo, että direktiivissä kaavailaan liian monia toimenpiteitä, joiden soveltaminen käytännössä on vaikeaa, mikä saattaa johtaa siihen, että siinä esitetyt hyvät aikomukset jäävät viime kädessä toteutumatta.

4.43 Ehdotettujen direktiivien 84 ja 93 artiklassa tarkoitettujen julkisen valvonnan sekä tähän liittyvän vuosikertomuksen kohdalla on joka tapauksessa tärkeää, että vuosikertomus käsittää myös vuotuisen vertailun tarjottujen hintojen ja jo toteutettujen hankintasopimusten todellisten kustannusten välillä sekä tiedot ulkomaisten toimittajien pääsystä Euroopan unionin alueelle, kun on kyse hankintaviranomaisten kunakin vuonna tekemistä hankintasopimuksista.

4.44 ETSK ilmaisee huolensa siitä, että Euroopan komissio on poistanut nykyisestä direktiivistä 27 artiklan, joka koskee työsuojelua, työoloja ja ympäristönsuojelua. Ehdotettujen direktiivien 87 ja 96 artikla sisältää asiaa koskevan säännöksen, joka on sanamuodoltaan kuitenkin varsin vesittynyt, vaikka asia on tärkeä. Nykyisen 27 artiklan teksti tulisi sisällyttää mukaan kokonaisuudessaan. Sitä olisi myös sovellettava alihankkijoihin ja koko toimitusketjuun.

5. Ehdotus direktiiviksi käyttöoikeussopimusten tekemisestä – COM(2011) 897 final

5.1 Ehdotetulla direktiivillä käyttöoikeussopimusten tekemisestä säännellään tavallisesti julkisten tahojen ja useimmiten yksityisten yritysten välisiä kumppanuussopimuksia, joissa jälkimmäiset vastaavat käyttöön liittyvästä riskistä infrastruktuurien (satamat, vesihuolto, parkkipaikat, maksulliset tiet jne.) ylläpidossa ja kehittämisessä tai yleistä taloudellista etua koskevien palveluiden (energia, terveydenhuolto, vedenjakelu ja -käsitely, jätehuolto jne.) tarjoamisesta. Ehdotus kattaa kaikki, sekä urakoita että palveluita koskevat käyttöoikeussopimukset, mutta siinä ei tehdä riittävää eroa niiden erityispiirteiden välillä. Ehdotuksessa käsitellään ainoastaan julkisia käyttöoikeusurakoita ja palveluja koskevia käyttöoikeussopimuksia yleisellä tasolla kiinnittämättä huomiota yleistä etua koskevista palveluista tehtävien käyttöoikeussopimusten erityisluonteeseen. Kyse ei ole ”markkinoista” eikä ”ostoista”, vaan keinosta delegoida yleistä etua koskevien palveluiden hallinnointi sekä usein lisävälineestä viranomaisten päätösten mukaisesti yleishyödyllisiin palveluihin liittyvien uusien toimien rahoittamiseksi.

5.2 ETSK toteaa, että käyttöoikeussopimusten tekemistä koskevan EU:n direktiivin tarpeellisuuteen suhtaudutaan vielä hyvin epäilevästi, ja palauttaa mieleen 25. lokakuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin päätöslauselman julkisten hankintojen uudistamisesta (2011/2048(INI)), jossa parlamentti totesi, että

”käyttöoikeussopimuksia koskevan säädösehdotuksen esittelemisen olisi perusteltua ainoastaan sisämarkkinoiden mahdollisten vääristymien korjaamisen vuoksi; korostaa, että tämäntyyppistä vääristymää ei ole tähän mennessä havaittu”. ETSK kehottaa vielä laatimaan täyden vaikutustenarvioinnin ennen kuin näissä ehdotuksissa edetään. ETSK katsoo, että Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö on suurelta osin selkiyttänyt perussopimukseen sisältyvien yhdenvertaisen kohtelun, syrjimättömyyden ja avoimuuden periaatteiden soveltamista käyttöoikeussopimusten tekemiseen. Kuten tuomioistuin on korostanut, näitä periaatteita voidaan soveltaa sellaisten kaikenlaisia palveluja koskevien käyttöoikeussopimusten tekemiseen, joilla on rajatylittävä ulottuvuus, yleistä taloudellista etua koskevat palvelut mukaan luettuina.

5.3 Vaikka direktiivissä 2004/18/EY käyttöoikeussopimukset määritellään hankintasopimuksiksi, joilla on samat ominaispiirteet kuin julkista hankintaa koskevilla sopimuksilla, paitsi että toteutettavan rakennusurakan tai suoritettavien palveluiden vastikkeena on joko yksinomaan rakennettavan kohteen tai palvelun käyttöoikeus tai tällainen oikeus ja maksu yhdessä, ETSK huomauttaa, että käyttöoikeussopimukset eroavat tuntuvasti julkisista hankintasopimuksista, sillä käyttöoikeussopimuksen saajan on vastattava tarjottavan palvelun käyttöön liittyvästä huomattavasta taloudellisesta riskistä ja oltava alttiina markkinoiden oikuille. Tämä koskee myös tietyn tyyppisiä käyttöoikeussopimuksia, kuten epäsuoria tienkäyttömaksuja. Tällöin hankintaviranomainen maksaa käyttöoikeussopimuksen saajalle sen mukaan, kuinka paljon kuluttajat käyttävät palveluja. Näin ollen julkisten hankintasopimusten tekemiseen erityisesti laaditut säännöt eivät sovellu käyttöoikeussopimusten tekemiseen ja saattavat jopa saada viranomaiset ja talouden toimijat luopumaan solmimasta tämäntyyppisiä sopimuksia.

5.4 ETSK muistuttaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 14 artiklasta, jossa todetaan yleistä taloudellista etua koskevista palveluista seuraavaa: ”Ottaen huomioon yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen tärkeän aseman unionin yhteisten arvojen joukossa ja niiden merkityksen sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi unioni ja jäsenvaltiot huolehtivat kukin toimivaltansa mukaisesti ja perussopimusten soveltamisalalla siitä, että tällaiset palvelut toimivat sellaisten periaatteiden pohjalta ja sellaisin, erityisesti taloudellisin ja rahoituksellisin, edellytyksin, että ne voivat täyttää tehtävänsä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 4 artiklan ja tämän sopimuksen 93, 106 ja 107 artiklan soveltamista.”

5.5 ETSK katsoo, että yleistä taloudellista etua koskeviin palveluihin on usein sovellettava Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden erityisiä säännöksiä, joiden tavoitteena on varmistaa palvelujen saatavuus, kohtuuhintaisuus ja laatu sekä taata käyttäjien yhdenvertainen kohtelu ja yleinen mahdollisuus käyttää palveluja, heidän turvallisuutensa ja oikeutensa. Nämä säännökset tulisi sisällyttää tässä tarkasteltavaan ehdotukseen ja taata siinä. Kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten on Lissabonin sopimukseen kuuluvan, yleistä taloudellista etua koskevista palveluista laaditun pöytäkirjan mukaisesti säilytettävä laaja

harkintavaltansa päättää kyseisten palvelujen organisointi- ja tarjontatavoista sekä määrittellä niiden ominaisuudet, palvelujen laatua tai hintaa koskevat ehdot mukaan luettuina, voidakseen ajaa yleisen edun mukaisia tavoitteitaan. Viranomaisten on myös voitava vapaasti päättää niistä sosiaalisista, ympäristöä koskevista ja laadullisista sopimuskentekoperusteista, joita ne pitävät sopimuksen kohteen kannalta tarkoituksenmukaisimpina. Viranomaisia ei missään tapauksessa tulisi pakottaa vapauttamaan tai ulkoistamaan yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen tarjoamista vastoin niiden tahtoa tai näkemystä. ETSK pyytää muistuttamaan selkeästi siitä, että kilpailu- ja sisämarkkinasääntöjä sovelletaan yrityksiin, jotka tuottavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 106 artiklan mukaisesti siltä osin kuin ne eivät oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä yrityksiä hoitamasta niille uskottuja erityistehtäviä.

5.6 Viranomaisten tulisi kyetä tekemään yhteistyötä niille annettujen yleistä etua koskevien tehtävien suorittamiseksi käyttämällä omia hallinnollisia, teknisiä tai muuntotyypisiä resurssejaan joutumatta turvautumaan ulkopuolisiin, omaan rakenteeseensa kuulumattomiin tahoihin. Kyseisiä järjestelyjä ei voida katsoa käyttöoikeussopimuksiksi, ja näin ollen ne on suljettava ehdotetussa direktiivissä käyttöoikeussopimuksista selkeästi soveltamisalan ulkopuolelle unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti. Ehdotettuja sääntöjä ei niin ikään tule soveltaa tiettyihin käyttöoikeussopimuksiin, jotka myönnetään yrityksille, jotka ovat sidossuhteessa hankintayksiköiden kanssa ja joiden pääasiallisena tehtävänä on tuottaa palveluja ryhmälle, johon ne itse kuuluvat, eikä käyttöoikeussopimuksiin, jotka hankintayksikkö myöntää yhteisyritykselle, joka muodostuu useasta hankintayksiköstä suorittaakseen tässä tarkasteltavan direktiivin soveltamisalan piiriin kuuluvia tehtäviä (esimerkiksi vesihuolto tai satamapalvelut) ja jonka osa kyseinen hankintayksikkö on.

5.7 Viranomaiset voivat oikeutetusti valita, toteuttavatko ne hankintasopimuksen sisäisesti (*in-house* – omat resurssit) vai kevätkö ne yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa. Tämä tunnustetaan EU:n perussopimuksissa ja Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä, ja se on avoimuusperiaatteiden mukaista.

5.8 Sidosityrityksen kanssa tehtäviin käyttöoikeussopimuksiin on näin ollen sovellettava rajoittavia sääntöjä, jottei tätä järjestelmää käytettäisi epäasianmukaisesti ja jotta myöntämismenettely olisi avoimuusperiaatteen mukainen.

5.9 Euroopan unionin tuomioistuimen asiaa koskevan oikeuskäytännön mukaan sellaiset yleiseen etuun liittyvät pakottavat vaatimukset pelitoiminnan alalla, joiden johdosta jäsenvaltiot ryhtyvät toimenpiteisiin yleisen järjestyksen turvaamiseksi ja kuluttajien suojelemiseksi, voivat oikeuttaa käyttöoikeussopimusten tekemistä säateleiviin perussopimuksen periaatteisiin tehtävät

rajoitukset. Näin ollen on aiheellista sulkea tässä tarkasteltavan direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle toimijoille myönnetty pelitoimintaa koskevat käyttöoikeussopimukset, jotka perustuvat kyseisten toimijoiden voimassa olevan kansallisen lainsäädännön tai hallinnollisen säädöksen nojalla nauttimaan yksinoikeuteen, joka on myönnetty perussopimuksen ja Euroopan unionin tuomioistuimen tuomioiden mukaisesti, sillä kyseisen yksinoikeuden johdosta on mahdotonta noudattaa kilpailuun perustuvaa menettelyä käyttöoikeussopimuksen tekemiseksi. Tästä syystä ETSK katsoo, että ehdotetun direktiivin 8 artiklan 5 kohdassa, jossa käsitellään tiettyjen palveluita koskevien käyttöoikeussopimusten sulkemista direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, on asianmukaista mainita myös ”pelitoiminta, johon liittyy taloudellinen riski ja jossa osallistutaan rahanarvoisin panoksin uhkapeleihin, arvonta ja vedonlyönti mukaan luettuina”.

5.10 Ehdotetussa direktiivissä näkökohdat, jotka koskevat muun muassa käyttöoikeussopimusten määritelmää, riskien siirtämistä yksityisille toimijoille ja käyttöoikeussopimusten muuttamista niiden voimassaoloaikana, on määriteltävä niin, ettei niistä muodostu estettä tämäntyyppisten sopimusten rahoittamiselle ja kehittämiselle, sillä kun otetaan huomioon julkisten

investointien mukauttamiseen ja vähentämiseen tähtäävät nykyiset suunnitelmat, joiden edessä jäsenvaltioiden taloudet ovat, niillä on ratkaiseva asema keinona elvyttää toimintaa ja luoda työllisyyttä.

5.11 Menetelmiä käyttöoikeussopimusten arvon laskemiseksi on yksinkertaistettava ja järjeistettävä oikeusvarmuuden lisäämiseksi. Vaikka menetelmä käyttöoikeusurakoiden arvon laskemiseksi on vakiintunut ja tunnettu, ETSK katsoo, että olisi sovellettava yhtä ainoaa menetelmää kaikenlaisien käyttöoikeussopimusten arvon määrittämiseksi. ETSK suosittaa menetelmää, joka perustuu käyttöoikeussopimuksen saajan arvioituun (verottomaan) liikevaihtoon kyseisen käyttöoikeussopimuksen koko voimassaolon aikana ja jossa lisäksi otetaan huomioon rakennusurakoiden kustannukset sekä niiden toimitusten ennakoitu arvo, jotka tarjouskilpailun hetkellä katsotaan välttämättömiksi rakennusurakoiden toteuttamiseksi.

5.12 Tarjouksen tekevien yritysten luottamuksen vahvistamiseksi direktiivissä ehdotetaan säädettäväksi, että hankintaviranomaiset ottavat vastuun näiden velvoitteiden noudattamatta jättämisestä.

Bryssel 26. huhtikuuta 2012

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*

Staffan NILSSON

LIITE

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean Lausuntoon

I Seuraavat muutosehdotukset, jotka saivat äänestyksessä tuekseen vähintään neljänneksen annetuista äänistä, hylättiin keskustelussa (työjärjestyksen 39 artiklan 2 kohta):

a) Kohta 4.21

Korvataan kohdan teksti seuraavasti:

"Mitä tulee ehdotettujen direktiivien 41 ja 55 artiklassa tarkoitettuihin merkkeihin, joihin viitataan johdanto osan 28 ja 36 kappaleessa, merkkejä koskevat säännöt eivät ole kaikilta osin johdonmukaiset, sillä johdanto osan 28 ja 36 kappaleessa viitataan hankintaviranomaisiin, jotka haluavat hankkia rakennusurakoita, tavaroita tai palveluja, joilla on erityiset ympäristöominaisuudet tai sosiaaliset tai muut ominaisuudet [—]; mutta jäljempänä sidosryhmien joukossa mainitaan yksinomaan ympäristöjärjestöt mutta ei sosiaalialan järjestöjä. Tämä on korjattava ottamalla sosiaalialan järjestöt mukaan. Sama koskee 41 artiklan 1 kohdan c alakohtaa ja 55 artiklan 1 kohdan c alakohtaa, joista sosiaalialan järjestöt on niin ikään jätetty pois. Katsomme, että mikäli direktiiveihin sisällytetään mahdollisuus vaatia erityisiä ympäristömerkkejä tai sosiaalisista tai muista ominaisuuksista todistavia merkkejä, se voi – merkkien käytölle asetetuista edellytyksistä huolimatta – vaikeuttaa julkisia hankintoja huomattavasti rajoittamalla kilpailua ja lisäämällä yrityksille aiheutuvia rasitteita ja kustannuksia."

Perustelu

Käy ilmi tekstistä.

Äänestystulos

Puolesta	77
Vastaa	99
Pidättyi äänestämästä	20

b) Kohta 4.26

Muutetaan seuraavasti:

"Kun tarkastellaan julkisia hankintoja koskevan ehdotuksen 55 artiklan 3 kohdassa lueteltuja poissulkemisen perusteita, ETSK panee tyytyväisenä merkille, että hankintaviranomaiset voivat sulkea menettelystä pois tarjoajat, jotka eivät noudata unionin lainsäädännöstä johtuvia sosiaali-, työ- tai ympäristöoikeudellisia velvoitteita tai direktiivin liitteessä XI lueteltuja kansainvälisen sosiaali- ja ympäristöoikeuden säännöksiä. On kuitenkin itsestään selvää, että tekstissä olisi myös nimenomaisesti todettava, että tarjoajat voidaan niin ikään sulkea menettelyn ulkopuolelle, elleivät ne noudata kyseisen jäsenvaltion kansallista sosiaali-, työ- tai ympäristölainsäädäntöä ja niitä työehtosopimuksia, jotka ovat voimassa siellä, missä rakennusurakka, palvelu tai toimitus suoritetaan. ETSK katsoo joka tapauksessa, että tarjoajan sulkemisen menettelyn ulkopuolelle näistä syistä tulisi olla pakollista."

Perustelu

Kyseisen jäsenvaltion kansallisen sosiaali-, työ- ja ympäristölainsäädännön noudattaminen riittää takaamaan reilun menettelyn, sillä se pitää sisällään myös voimassa olevat yleiset työehtosopimukset. Sanamuoto "niitä työehtosopimuksia, jotka ovat voimassa siellä, missä rakennusurakka, palvelu tai toimitus suoritetaan" on epämääräinen ja tulkittavissa hyvin moniselitteisesti. Työnantajan ja työntekijöiden tekemät työehtosopimukset yrityksessä ovat näiden kahden osapuolen välisiä, eikä niitä voida soveltaa ulkopuolisiin tahoihin.

Lausunto ei myöskään ole tämän kohdan osalta johdonmukainen. INT-jaostossa tehtiin useita eri muutosehdotuksia, jotka koskivat työehtosopimusten mainitsemista. Kohdassa 4,38 muutosehdotusta ei hyväksytty, toisin kuin kohdassa 4.26 ja tämän seurauksena kohdassa 1.11.

Äänestystulos

Puolesta	78
Vastaa	110
Pidättyi äänestämästä	16

c) Kohta 4.32

Muutetaan seuraavasti:

"ETSK pitää myönteisenä sitä, että kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen valintaperusteet liitetään edelleen hankintasopimuksen kohteeseen, vaikka tätä yhteyttä tulisi joustavoittaa jossain määrin, jotta sosiaaliset ja ympäristöä koskevat perusteet, joita edistetään Eurooppa 2020 -strategialla, sekä entistä laajempaa kestäväää kasvua koskevat sitoumukset voitaisiin sisällyttää mukaan nykyistä tehokkaammin. Vain silloin kun hankintasopimuksen kohteeseen on tällainen suora yhteys, mukaan voidaan sisällyttää sosiaaliset tai ympäristöä koskevat perusteet ja tätä kautta tukea Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamista."

Perustelu

Avoimuuden takaamiseksi ja mielivaltaisuuksien välttämiseksi on ehdottoman tärkeää säilyttää tarjousten arviointiperusteiden suora yhteys hankintasopimuksen kohteeseen.

Äänestystulos

Puolesta	78
Vastaa	116
Pidättyi äänestämästä	13

d) Kohta 4.35

Poistetaan kohta:

"Hankintasopimuksen kohteeseen liittyviin perusteisiin, joita voidaan käyttää kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen määrittämiseen, on nimenomaisesti sisällytettävä (ehdotusten 66 artiklan 2 kohta ja 76 artiklan 2 kohta) työoloihin liittyvät tekijät, joilla pyritään suojelemaan työntekijöiden terveyttä tai edistämään hankintasopimuksen toteuttamisesta vastaavaan henkilöstöön kuuluvien heikossa asemassa olevien tai vammaisten henkilöiden integroitumista yhteiskuntaan, sillä tämä ehdotus mainitaan ehdotettujen hankintadirektiivien johdanto-osan 41 ja 47 kappaleessa, mutta sitä ei toisteta varsinaisessa tekstissä."

Perustelu

Yrityksiin sovelletaan ja niiden on pakko noudattaa voimassaolevaa säännöstöä, joka koskee terveysoloja, turvallisuutta sekä vammaisten integroitumista yhteiskuntaan. Näin ollen näitä näkökohtia ei ole aiheellista lukea perusteiksi hankintasopimusten myöntämiseen.

Äänestystulos

Puolesta	81
Vastaa	119
Pidättyi äänestämästä	7

e) Kohta 4.38

Korvataan kohdan teksti seuraavasti:

"ETSK katsoo, että alihankintasäännöksiä on tiukennettava. Moniportaiset alihankintarakenteet vaikuttavat työehtosopimusten, työehtojen sekä työterveys- ja turvallisuusmenettelyjen täytäntöönpanoa. Viranomaisten tulisi voida vaikuttaa sopimuksiin enemmän, jotta laadulliset, sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät tavoitteet voidaan saavuttaa. Keskeisiä alihankkijoita koskevat tiedot tulisi ilmoittaa ennen sopimuksen tekemistä, ja viranomaisten olisi täsmennettävä vastuut ja velvollisuudet, jotta sopimusta voidaan seurata ja valvoa tehokkaasti. Viranomaisilla tulisi olla käytössään tarvittavat mekanismit alihankkijoiden seulomiseksi ja hylkäämiseksi silloin kun on aihetta huoleen. Alihankintaa koskevien sääntöjen osalta on puolestaan noudatettava varovaisuutta, sillä mahdollisuus, että hankintaviranomainen maksaa alihankkijoille suoraan, voi johtaa ongelmien lisääntymiseen yritysten välillä ja hankintaviranomaisten kanssa. Julkisia hankintoja koskevassa yhteisön lainsäädännössä ei pidä puuttua sopimusten täytäntöönpanoon liittyviin kysymyksiin."

Perustelu

Julkisia hankintoja koskevassa yhteisön lainsäädännössä ei pidä puuttua sopimusten täytäntöönpanoon liittyviin kysymyksiin, sillä niistä tulee säätää jäsenvaltiotasolla. Julkisia hankintoja koskevassa lainsäädännössä ei myöskään kuulu säätää alihankintaan liittyvistä kysymyksistä.

Äänestystulos

Puolesta	80
Vastaa	114
Pidättyi äänestämästä	21

f) Kohta 1.15

Korvataan kohdan teksti seuraavasti:

"ETSK on sitä mieltä, että alihankintasäännöksiä on vahvistettava. Moniportaiset alihankintarakenteet vaikeuttavat työehtosopimusten, työehtojen sekä työterveys- ja turvallisuusmenettelyjen täytäntöönpanoa. Viranomaisten tulisi voida vaikuttaa sopimuksiin enemmän, jotta laadulliset, sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät tavoitteet voidaan saavuttaa. Keskeisiä alihankkijoita koskevat tiedot tulisi ilmoittaa ennen sopimuksen tekemistä, ja viranomaisten olisi täsmennettävä vastuut ja velvollisuudet, jotta sopimusta voidaan seurata ja valvoa tehokkaasti. Viranomaisilla tulisi olla käytössään mekanismit alihankkijoiden seulomiseksi ja hylkäämiseksi silloin kun on aihetta huoleen. Julkisia hankintoja koskevassa yhteisön lainsäädännössä ei pidä puuttua sopimusten täytäntöönpanoon liittyviin kysymyksiin."

Perustelu

Julkisia hankintoja koskevassa yhteisön lainsäädännössä ei pidä puuttua sopimusten täytäntöönpanoon liittyviin kysymyksiin, sillä niistä tulee säätää jäsenvaltiotasolla. Julkisia hankintoja koskevassa lainsäädännössä ei myöskään kuulu säätää alihankintaan liittyvistä kysymyksistä.

Äänestystulos

Puolesta	80
Vastaa	114
Pidättyi äänestämästä	21

II Jaoston lausunnon seuraava kohta muutettiin täysistunnon hyväksytyä sitä koskevan muutosehdotuksen, mutta se sai tuekseen yli neljänneksen annetuista äänistä (työjärjestyksen 54 artiklan 4 kohta):

a) Kohta 5.8

"Sidosyrityksen kanssa tehtäviin käyttöoikeussopimuksiin on näin ollen sovellettava rajoittavia sääntöjä, jottei tätä järjestelmää käytettäisi epäasianmukaisesti sellaisten käyttöoikeussopimusten sulkemiseksi pois markkinoilta, jotka tulisi tehdä täyden kilpailun vallitessa."

Äänestystulos

Puolesta	126
Vastaa	71
Pidättyi äänestämästä	22